

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXVII. Romana participationis. Appaltator vectigalium & jurium fisci; An possit sibi assumere socios & participes, & quatenus assumat; An assumpti dicantur conductores & socii appaltus, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

dum medium seu organum, ejus persona non habetur in consideratione, ut ponderant *Ancharan. dicto cons. 127. nu. 1. Dec. consil. 543. num. 5. cum seqq. Rot. Iannu. dicta decis. 14. num. 52.* Vnde cum in capitulis inter istos initis multa adessent pacta reciproca, præsertim quod appaltus non posset dividi, quod unus pro alio teneatur, quod nomen appaltus vadat sub nomine unius, & non alterius, & e contra, quod administratio sit penes unum & non alterum, quod unus teneatur facere scedulam bancariam de toto, & alij debeant habere certam provisionem &c, hæc ad oculum ostendebant versari in veris terminis admissionis ad participationem non autem nominationis.

Quinto quia cum appaltus susceptus esset usque à die 6. Novembris, ita ut præcesserint 55. dies antequam initiaret, & nominatus esset præsens in Vrbe, illeque diligentissimus mercator, utique si partium intentio talis ab initio fuisset, cum ageretur de appaltu secumferente multa emolumenta & prærogativas, utique nominatus curasset nominationem statim sequi, ac pro appaltatore se gestisset, curando confici ab initio libros communes pro negotio, & tamen his neglectis usque ad diem 11. Februarij, & sic per alios dies 42. ex hoc tempore conventum est de novo libro, seu ut dicitur intavolatura faciendâ, ideoque manifeste liquere dicebam hanc esse novam & voluntariam conventionem absque dubio non producentem effectum controversum, ut clare admittitur *in ead. dec. 227. Gregorii*, in qua residebat majus personæ nominatæ fundamentum.

Sexto quia in scedula bancaria facta per Montionum nominatum sub die præcedenti 10. Februarij, ipse supponit nominantes appaltatores, in quorum gratiam profiteretur facere scedulam ad annum tantum, & reservata sibi libertate continuandi, necne in sequentibus, ac reportata revelatione indemitatis, perinde ac si esset à negotio penitus extraneus, quod utique arguebat usque ad illud tempus appaltum non esse immediatè suum, ut contingeret, si ab initio pro eo susceptus esset.

Et his pro collusionis & mala fide fati corroboranda addebatur immutatio status nominantium, qui sub hoc colorato & specioso titulo nominationis fraudare voluerunt creditores, quorum mole gravati ad paucos dies detecti fuerunt.

E converso autem pro nominationis veritate & sinceritate nullum urgebat extrinsecum adminiculum vel conjectura, sed totum fundamentum consistebatur in eo, quod appaltus susceptus esset pro se & personis nominandis, quod nullius ponderis dicebam, cum hæc sit formula consueta appaltuum ad tollendam eam dubietatem aliàs de jure cadentem, an appaltatores vectigalium socios absque licentia & consensu locatoris assumere valeant, ut de eadem formula habetur *dicta decis. Iannu. 14. nu. 24. & dicta decis. 208. nu. 2. par. 4. recent.* atque in facto ostendebatur ita practicari ferè in omnibus appaltibus præsertim in pluribus præcedentibus istiusmet vectigalis. Et ex his clarum videbatur jus creditorum; Sed ex prudentialibus magis quam legalibus motivis, me etiam consulente, controversia cum honesta concordia finem habuit.

ROMANA
PARTICIPATIONIS
PRO
SACCHETTIS ET VALENTIBVS
CUM
CAMERA APOSTOLICA.

Casus disputatus in Congregan. Camerali, sed non decisus sanse concordia.

Appaltator vectigalium & jurium fisci, An possit sibi assumere socios & participes, & quatenus assumat; An assumpti dicantur conductores & socij appaltus, vel potius participes tantum utilium, & damnorum; Et quam actionem adversus hujusmodi admissos locator habeat.

SVM MARIVM.

- 1 *Casus controversia.*
- 2 *Conductores appaltuum vel jurium fiscalium an teneantur in solidum & num. 7.*
- 3 *Fortius tenentur, si alii non sunt idonei.*
- 4 *Admissio ad appaltum, an importet illius societatem vel solam participationem utilium.*
- 5 *Quando dicatur sola participatio, & de effectibus.*
- 6 *Locatori adversus subconductorem non datur actio, nisi ad limites conventionis cum conductore.*
- 7 *Declaratur conclusio, de qua num. 2. de conductoribus appaltus in solidum contrahentibus.*

DISC XXVII.

Susceptis per Hadrianum Honoratum de anno 1642. ad novennium appaltibus Theaurariarum Marchiæ & Urbini cum earumdem provinciarum salarijs & augmentis, pro se, & personis vel socijs per ipsum quandocumque nominandis vel admittendis, admittit ad participationem utilium & damnorum pro quibusdam ratis Sacchettum & Valentem sub diversis pactis & capitulis inter eos initis, illis præsertim, quod administratio ac totale gubernium appaltuum privativè spectare deberent ad Honoratum, sub cujus solo nomine currere deberent, perinde ac si dicta admissio facta non esset, unde cum post aliquos annos dicti Honorati mors sequuta esset, Camerales putantes exinde difficiliorum sibi reddi consueta pensionis solutionem, pulsare coeperunt dictos Sacchettum & Valentem, quos tanquam conductionis seu appaltus socios in solidum prætendebant cogi posse ad solutionem, unde in forma potius extrajudicialis quam contentiosa fuit assumpta disputatio super hujusmodi actionis competentia, quam Camerales prætendebant ex peculiari natura conductionis, seu appaltus vectigalium, ut contra omnes conductores actio in solidum fisco locatori competat ad pensionem *theor. Angel. in l. 1. ff. de*

de loc. pub. fruon. ubi loquendo de conductione vectigalium & pedagiorum ait, quod si isti conductores communicant ista vectigalia, ut moris est, contra emptores agi potest ad solutionem pretij per Rempublicam, sequuntur *Rebuff. in Constia Regni tom. 2. tit. de mercat. art. gl. unica nu. 25. Gratian. discept. 542. num. 22. in fine & sequen. Folic. de Societate cap. 3. o. num. 30. Michalor. de fratr. par. 2. cap. 48. num. 23. Bursat. conf. 190 n. 11.* quod etiam dixit *Imola in l. licitator §. socii versic. si autem ff. de publicanis Ferret. de gabellis n. 140* Ex ea ratione, quod quando societas contrahitur super negotiatione, quæ decernitur à publico, qualis est conductione vectigalium, omnes socij dicuntur rei debendi in solidum.

Quod certius procedere dicebant concurrente unius ex socijs inopia seu deficientia, tunc enim de plano intrat actio in solidum contra superstitem idoneum, quamvis alias non nisi pro sua rata conveniendus esset, ut ex autoritate *Bart. Baldi & aliorum in auth. hoc ita Cod. de duobus reis firmant Bernachin. de gabellis par. 4. quest. 14. num. 21. Ronchevall. in l. eandem num. 2. 13. ff. de duobus reis Gratian. dicta discept. 547. num. 24.*

Et quod ista communicatio importet societatem clare probari dicebant ex eadem theor. *Angeli*, quæ ceteri sequuntur congesti per *Rot. Ianuen. dec. 14. nu. 24. in fine cum seqq. Carleval de judic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 19. nu. 4.* præsertim stante quod appaltus susceptus erat pro fe & alijs quodcumque nominandis, unde personæ nominatæ censentur socij & contrahentes ab initio, perinde ac si directè & immediate contraxissent, ex deductis per *Rot. Ianuen. dicta decif. 14. Salgad. in labyr. par. 2. cap. 13. num. 29. & 31.* & alios de quibus discursum præcedenti.

Pro reis conventis scribens, dicebam, adversus eos utpotè neque conductores neque socios reputandos, nullam penitus neque pro ratis, ad quarum participationem admissi fuerant actionem directam & immediatam Camera competere, sed solum obliquam tanquam contra debitorem debitoris, postquam redditis per Honoratum ad formam conventionis rationibus suæ administrationis, & factis calculis compertum fuerit negotium fuisse in damno, ad cuius contributionem tantum pro ratis concessis restricta erat eorum obligatio, & successivè competeat actio, quæ major esse non potest, quam obligatio ejus mater.

Hujus autem assumpti probatio pendebat à puncto, An admissio ad dictam participationem importaret necnè veram societatem seu ipsius appaltus communicationem, itaut omnes dicendi essent coappaltatores juxta sensum *Angel. loco citato*, quo casu admittebam competentiam actionis directæ pro rata, solumque remanebat quaestio super competentia in solidum, Secus autem si non esset societas vel ipsius appaltus communicatio, itaut ejus substantia in omnibus resideret, sed firma remanente conductione seu appaltu in ipso Honorato tantum, importaret solum admissionem ad participationem utilium & damnorum, cum tunc nullus dicatur intervenisse contractus vel quasi inter locatorem, & hujusmodi admissos, qui cum eo contrahere noluerunt, neque ad pensionis solutionem se obligare, ideoque sine voluntate & obligatione dari non poterat actio, ut in his terminis ita distinguendo bene firmant *Rota Ianuen. decif. 14. num. 130. & per rot. Panz. rot. conf. 156. n. 3. Guittier. lib. 4. practicarum quest. 59. num. 12. cum*

seqq. Salgad. in labyr. par. 2. cap. 26. num. 74. Rot. decif. 205. num. 3. par. 1. recen. & admittitur decif. 208. par. 4. plene apud Orthob. decif. 40. repetit. post Merlin. de pignor. dec. 99. & post Zacch. de oblig. Camer. dec. 264.

Quod autem processum esset, non per viam nominationis & formalis societatis sed solum dictæ admissionis ad participationem cum quibusdam legibus, præter quas admissi noluerunt se obligare, illa præsertim, ut nec ipsi aliquam actionem haberent ad lucrum, nec admittens aliquam actionem contra eos ratione damni, nisi in fine appaltus factis calculis negotij, lucrum vel respectivè damnum detectum sit, clare probari dicebam ex eadem conventionem, per quam expressè cavebatur solum Honoratum esse debere Appaltatorem, & sub solo ejus nomine & administratione, absque eo quod admissi, nec in nomine, nec in administratione vel prærogativis possent se ingerere, perinde ac si nullatenus admissi essent, quod repugnat societati seu nominationi que facit nominatum principalem contrahentem, perinde ac si principaliter & directè contraxisset, ut ponderatur in allegatis auctoritatibus præsertim apud *Orthob. d. dec. 40.*

Itaut prædicti ita admissi, non solum principales socij conductionis, sed immò neque subconductores dici possent, cum nullum jus conductionis, nullumque usum vel fruitionem rei conductæ haberent, nec aliquid de tribus substantialibus requisitis concurreret; Et nihilominus ubi etiam dici possent subconductores, adhuc dicebam contra eos nullam competere actionem, nisi ad limites conventionis cum eorum auctore, ut ad litteram probat *text. in l. solum §. solumam ff. de pignorat. act. & firmant DD. de quibus Cancr. lib. 1. variar. cap. 14. post num. 3. Rouit. decif. 23. per rot. Orthob. dicta decif. 40. num. 50. alias 99. post Merlin. de pignor.*

Hinc opus non erat assumere alteram inspectionem super actionis competentia contra quemlibet socium conductionis in solidum, dum cessabat ipsius societatis fundamentum; Verùm ubi etiam societas concurreret, dicebam quod quid sit de veritate hujus quaestiois in abstracto, in qua rectè *Peregr. in errat. de jur. fisci lib. 6. tit. 5. num. 36.* dicit in puncto juris contrariam esse veriorum, ut non nisi pro virili teneantur per *text. in l. aufertur §. finalis ff. de jur. fisci*, quod tamen difficile esset in foro contra fiscum obtinere, contraria tamen admissa, eam cum sensu etiam veritatis, procedere dicebam, ubi agitur de pluribus socijs & conductoribus, qui ab initio infimul & æquè principaliter quamvis absque clausula in solidum appaltum susceperunt, itaut fiscus locator omnium tanquam sociorum negotij fidem sequutus sit; Secus autem ubi appaltus susceptus est per unum vel plures, qui deinde in vim facultatis ad tollendam dubietatem juxta morem alios socios admiserint pro certis ratis tantum, pro quibus, & non alias & sub certis legibus isti contrahere, & se obligare voluerunt, quia tunc omninò verius est, eos non nisi ad limites conventionis teneri, cum numquam obligatio ultra voluntatem & consensum protrahi debeat, ut bene probat *text. in l. 2. §. finalis ff. de administr. rerum ad Civitatem pertinentium*, ubi licet fideiussores vectigalium teneantur in solidum, id cessare disponitur, ubi aliud exprellum est, quod etiam probat *text. in l. fideiussores 2. §. 1. ff. de fideiussoibus*, ubi

ubi de fideiussoribus vestigalium; Et in terminis firmant *Guttier lib. 4. quæst. 59. num. 17. & seqq.* ubi bene explicat doctrinam *Angel. in dicta l. 1. ff. de locis pub. fruën. & Carleval. de iudiciis dicto tom. 2. lib. 1. tit. 3. disput. 11. num. 6.* neque ex parte Cameralium dabatur auctoritas, quæ in his præcis terminis, ac ita distinguendo contrarium diceret.

Quamvis autem præmissa recte de jure procederent, atque talis videretur veritas, quod scilicet isti non socij neque conductores, sed nudi participes, non nisi ad limites conventionis teneri deberent, Attamen quia durum esse quandoque solet cum fisco contendere, rei conventi quamdam satis honestam & proficuum concordiam acceptant, suscipiendo in se omnes effectus appaltus.

ROMANA

PERTINENTIÆ SATORVM

PRO

FRANCISCO GREGORIO

COM

DVCE LANTES.

Casus discussus coram Consulibus Agricultura, & concordatus.

An seminatum per conductorem in agro conducto præter vel contra formam conventionis, & in tempore quo seminare non licebat, cedat ad commodum locatoris, vel potius huic solum competat actio ad interesse.

SUMMARIVM

- 1 **C**asus controversa.
- 2 De statuto agricultura respectu conductoris seminantis post finitam locationem.
- 3 Quid de jure communi.
- 4 De pacto quid in his terminis operetur.
- 5 Quando adversus seminantem competat solum actio ad damna & interesse.
- 6 De differentia conductoris percipientis fructus ad se non spectantes durante locatione vel postea.

DISC. XXVIII.

Conduxit Gregorius ad novennium à Lante quoddam casale, sub eo pacto inter cætera, ut in ultimo anno, terminando, juxta casaliū consuetudinē in fine mensis Septembr. illud incultum, & ut dicitur *Sodo* tenere & relinquere teneretur, Cum autem conductor in quadam parte blades in ultimo anno seminasset, atque temporis ubertas magnam concessisset recollectam; Hinc prætere cæpit locator dictas blades esse suas utpote à non domino in alieno solo seminatæ, dictamque præensionem fundabat in tribus Rotæ decisionibus in *Portuen. assictus prima Julii 1650. 27. Februarii & 19. Junii 1651. coram Bichio* quarum prima & ultima sunt *decis. 75. & 170. par. 11. rec.* in quibus punctualiter iste casus determinatur, ut scilicet fata vel segetes ultimi anni, in quibus ex

conventionē prædium conservari debebat solum & incultum, commodo locatoris cedat, quæ decisiones juxta currentem abusum, non distinguendo casus ac diversas facti circumstantias, magnam faciebant impressionem; Addito etiam Statuto agricultura *cap. 77.* disponente, ut cultura, & quæcumque expensæ ad commodum locatoris remaneant absque eo quod conductor aliquam refectionem prætere valeat,

Pro conductore scribens, cum sensu etiam veritatis, dicebam injustam videri præensionem locatoris, qui aliud de jure prætere non poterat, nisi quanti interesset pactum non esse servatum, atque distinguendo dispositionem statuti agricultura ab illa juris communis; Quatenus ad primam pertinet, illa percutit culturam & expensas factas post finitam locationem, seu ea durante, quarum tamen effectus in tempus finitæ locationis protrahitur, ut esse solent segetes, expurgationes fossatorum & similia, & de his agit statutum, ut ejus littera tam in rubrica quam in nigro clare probat, & admittitur in *d. Portuen. assictus 19. Junii 1651. §. statuti vero & c. dec. 170. p. 11.* quod extraneum est à præenti controversia, dum cultura effectus jam consumatus erat de tempore durantis locationis quæ expirabat ultima die mensis Septembris, & tamen blades recollectæ fuerant ante lapsum mensis Junij præcedentis.

Quoverò ad dispositionem juris, ultra dictas 3 decisiones Rotæ, allegabantur ex parte locatoris ad ejus intentionem fundandam auctoritates *Castrens. in leg. & hac distinctio §. cum fundum num. 4. i. sine ff. locati Surd. decif. 131. num. 6. Ciriac. controu. 229. nu. 1. Marta voto 149. Barbat. de divisione fructuum par. 2. cap. 7. num. 9. Joseph Ludov. dec. 62. in princip. & in fine.*

Attentis autem eisdem auctoritatibus, aliud ex eis non resultare dicebam nisi competentiam actionis ad damna & interesse, non autem ad fructuum perceptionem, *Castrens.* enim dicit quod conductor, qui ultimo anno contra formam pacti seminavit totum fundum, dicitur in culpa, sed non inde infert, ut fructus inde perceptus esse debeat locatoris; Quinimò ex juribus, quæ allegat, de quibus infra, hujusmodi culpam considerat pro sola obligatione ad interesse, de qua clare sentiunt *Marta & Barbat.* bene retorquendi, *Surd.* verò & *Ciriac.* sunt simplices relatores *Castrens.* itaut alia non remaneret auctoritas nisi illa *Joseph Ludov.* asserentis ita sententiasse pro locatore, circa quam dicebam quod nisi hujusmodi determinationis fundamenta ostendantur, illa judicanda non erat considerabilis, cum non ageretur de decisione alicujus Senatus primarij, sed de judicio unius privati Doctoris de partibus in parva Civitate judicantis, Et nihilominus dicit ipse sententiasse ad favorem locatoris, non explicando, An sententia fuerit super pertinentia fructuum, vel super damnis & interesse.

Decisiones autem Rotæ in *d. Portuen.* ultra quod communi omnium sensu vitæ fuerunt in Curia exorbitantes nimisque rigorosæ, fundantur in pacto expresso, ut quicquid ultimo anno seminatum esset, cederet commodo locatoris, atque illius casus disputatio restringebatur ad punctum; An talis conventio dici posset pœnalis, & num æquitas canonica non permittens exigere penas conventionales, nisi ad limites interesse procederet flante juramento & alijs circumstantijs inducentibus hujus regulæ limitationem, ut latius de ista conclusione, his decisionibus allegatis, habetur